

Stichting Dotterbloem

Plan voor het beheer van natuurterreinen in pacht of in eigendom van de Stichting Dotterbloem

Onderdeel: Pasop-Matsloot

Matsloot, april 2016.

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Geofysische, bodem en water beschrijving	3
3. Landschap, natuur en cultuurhistorie.....	7
4. Beheertype aanduiding.....	8
5. Doelen	8
6. Concretisering van de doelen	8
7. Beoogde eindsituatie en beheer	9
8. Beheervoorschriften in de pachtcontracten	9
Bijlage 1: kadastrale kaart, perceelnummer 1830.....	10
Bijlage 2: Vegetatie kartering en waarneming van vogels Pasop-Matsloot.....	11
Bijlage 3: Betekenis van de symbolen vegetatieschaal van Tansley	14

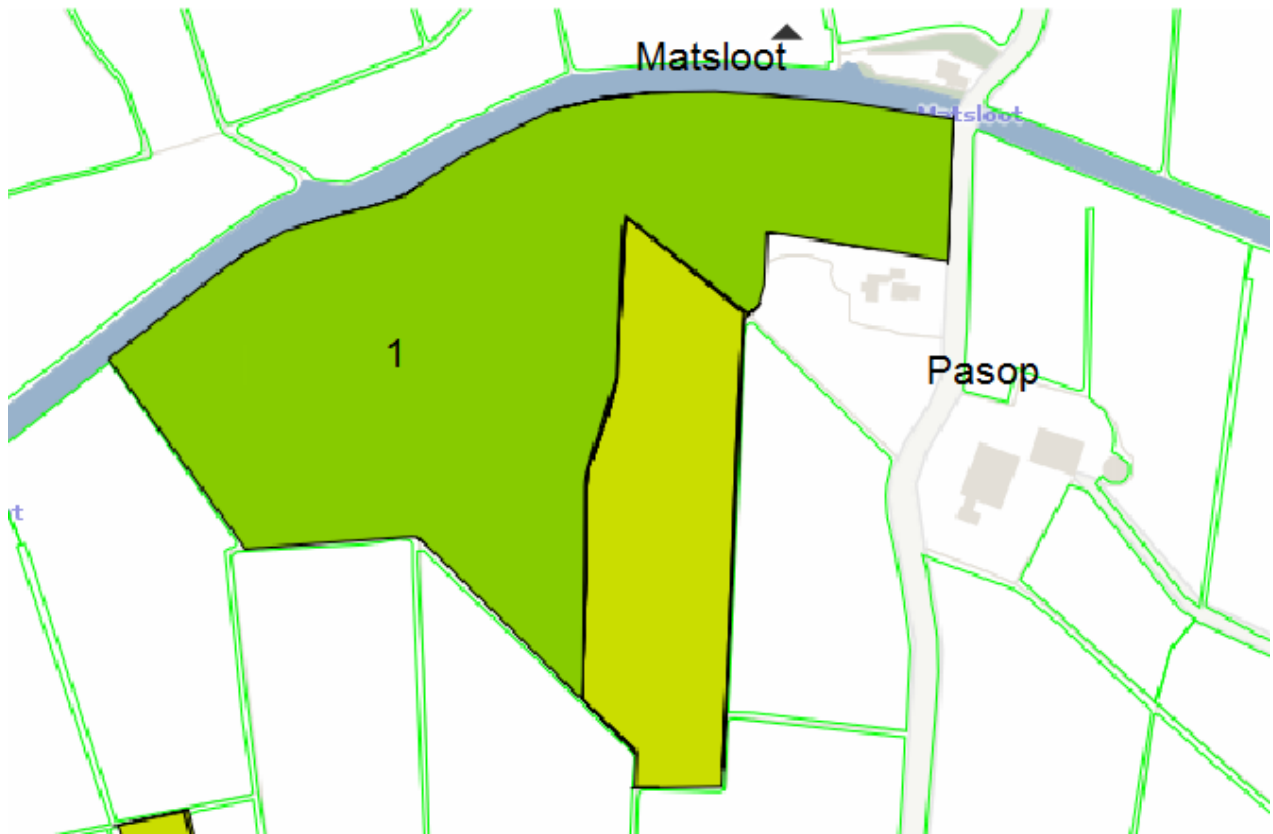
Samenstelling van dit planrapport: ir. A. Baken, a.baken@planet.nl
Oktober 2016

Extensieve begrazing aan de Pasop, juni 2016

1. Inleiding

De perceel 1 ligt aan de Pasop-Matsloot in de gemeente Leek. Het perceel is begrensd als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur, thans Natuurnetwerk Nederland. Het perceel heeft een grootte van 6,70 ha. Zie voor de kadastrale aanduiding bijlage 1.

2. Situering perceel 1.

2. Geofysische, bodem en water beschrijving

Het beheergebied, perceel 1, ligt in het oorspronkelijke stroom gebied van de Oude Riet. Ter hoogte van de Matsloot-Pasop is dit stroomgebied dichtgeslibd met zeeklei. Er heeft inversie van het maaiveld plaatsgevonden. Dat wil zeggen nadat het Oude Riet was dichtgeslibd is het maaiveld van het omliggend veengebied gedaald en de afgezette klei op hoogte gebleven. De daling van het maaiveld van het veengebied werd en wordt veroorzaakt door ontwatering met als gevolg inklinking en mineralisatie van het veen. Op de hoogtekkaart komt de inversie van het maaiveld tot uiting, dat wil zeggen ter hoogte van Pasop is de klei tot een hoogte van ca. + 0,50 m NAP opgeslibd en is het maaiveld van het omliggende veengebied gedaald tot ca. - 0,60 m NAP.

Op de bodemkaart is de 'aansprekende' opeenvolging van bodemtype aangegeven, van zuid naar noord (zie figuur 3, bodemkaart):

Hn21 zijn veldpodzolgronden, gevormd in leemarme dekzand van de laatste ijstijd

kHn23 zijn veldpodzolgronden met een dun (< 40 cm) kleidek op de lemige zand ondergrond.

AAP zijn aangemaakte vergraven gronden ontstaan door dat (enige) turf is gewonnen waarna de gronden zijn vergraven om deze weer in landbouwcultuur te brengen.

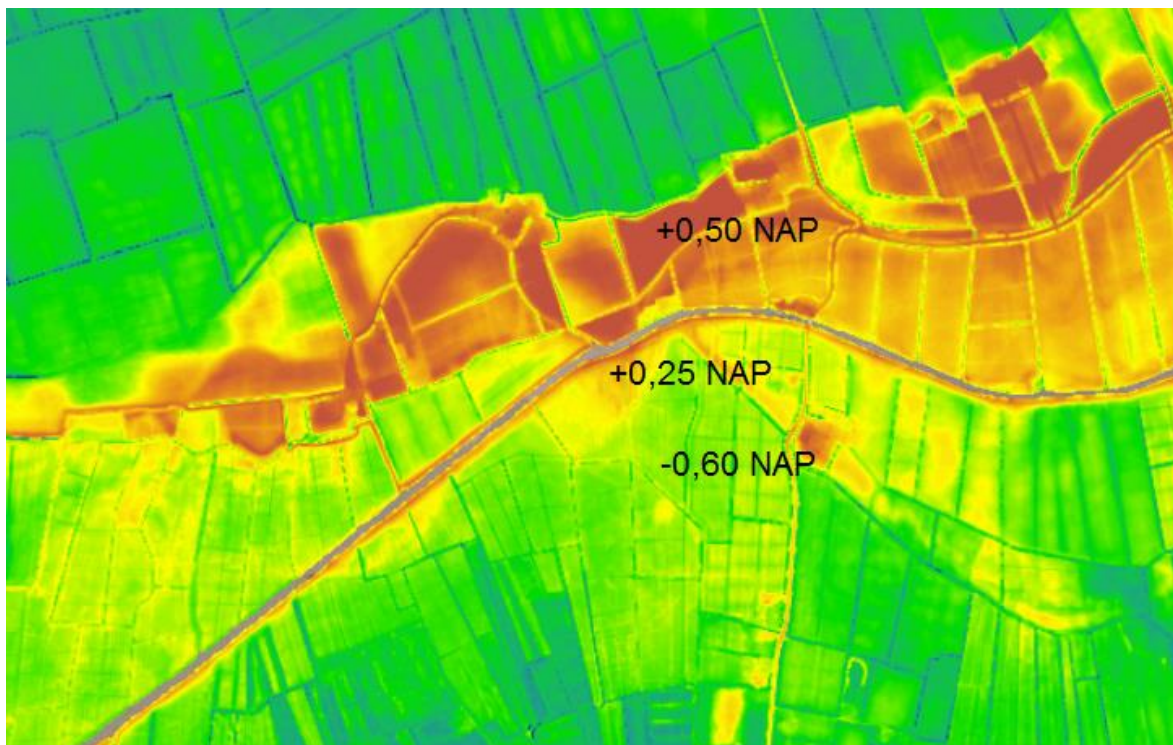
kVs zijn veengronden met een klei-dek dunner dan 40 cm (waardveengronden), waarbij het onderliggende veen bestaat uit veenmosveen.

Mv41C zijn kalkarme natte zware (met een lutumpercentage van > 35) kleigronden met een ondergrond (startend tussen 40 en 80 cm minus m.v.) van moerig materiaal (veen), zogenaamde drechtvaaggronden.

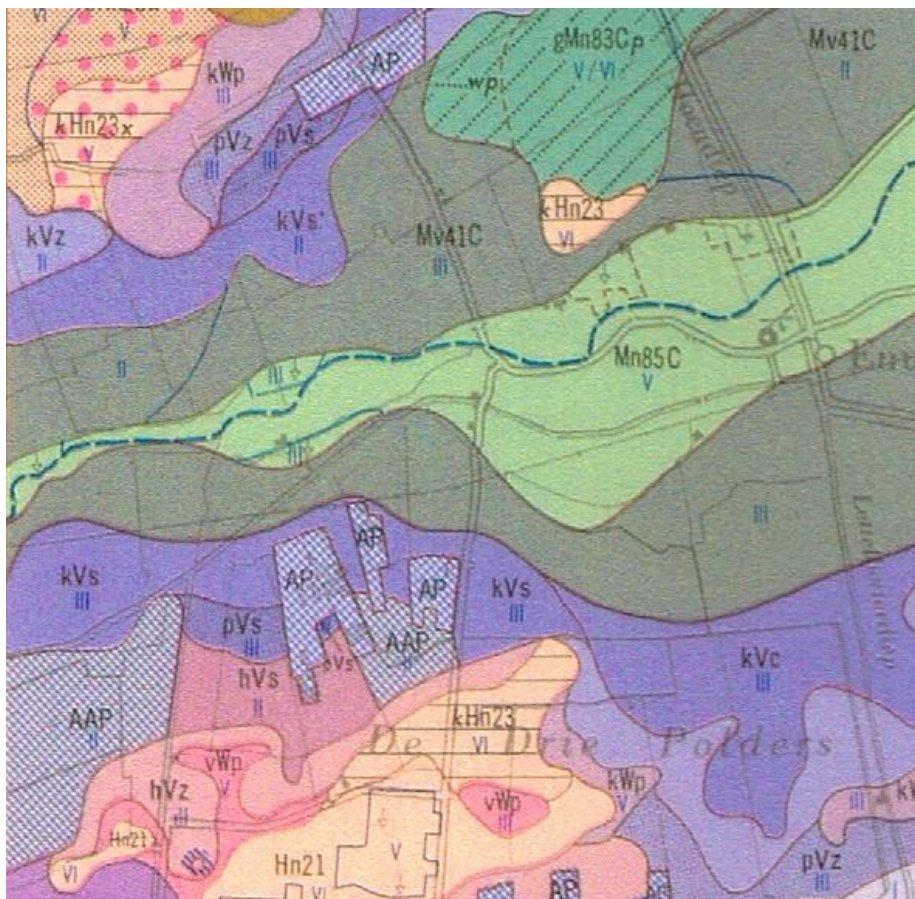
Mn85C zijn kalkarme natte lichte tot zware kleigronden (lutumpercentage > 25) met een in het algemeen aflopend profiel, zogenaamde poldervaag-gronden.

De grondwaterstanden in de percelen worden aangegeven door de grondwatertrappen (Gt's) en zijn afhankelijk van de hoogteligging van het maaiveld en het oppervlakte waterpeil.

Voor het perceel 1 treffen we hoofdzakelijk GT III met een gemiddelde hoogste grondwaterstand niet dieper dan 40 cm minus maaiveld en een gemiddelde laagste grondwaterstand tussen 80 en 120 cm minus maaiveld. Er wordt door het waterschap een zomer- en winterpeil nagestreefd van 1,7 respectievelijk 1,9 m minus NAP. In de waterloop aan de zuidrand van het perceel is een stuwte aangebracht zodat het water in het vroege voorjaar hier ca. 10 tot 25 cm kan worden gestuwd ten opzicht van het door het waterschap nagestreefde peil.

2. Hoogtekaart Pasop-Matsloot

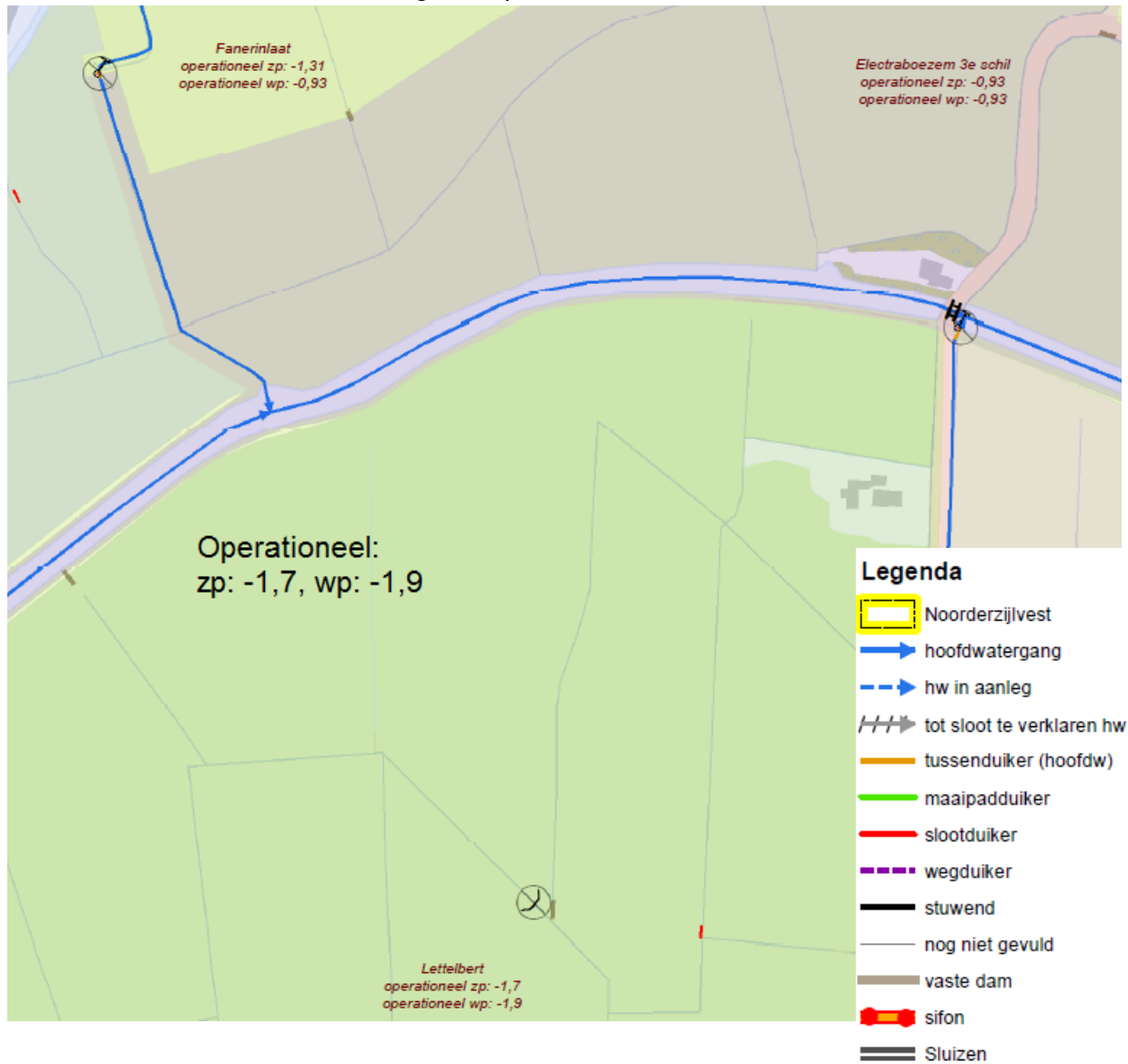

3. Bodemkaart Pasop-Matsloot

4. Luchtfoto, topografie van het gebied.

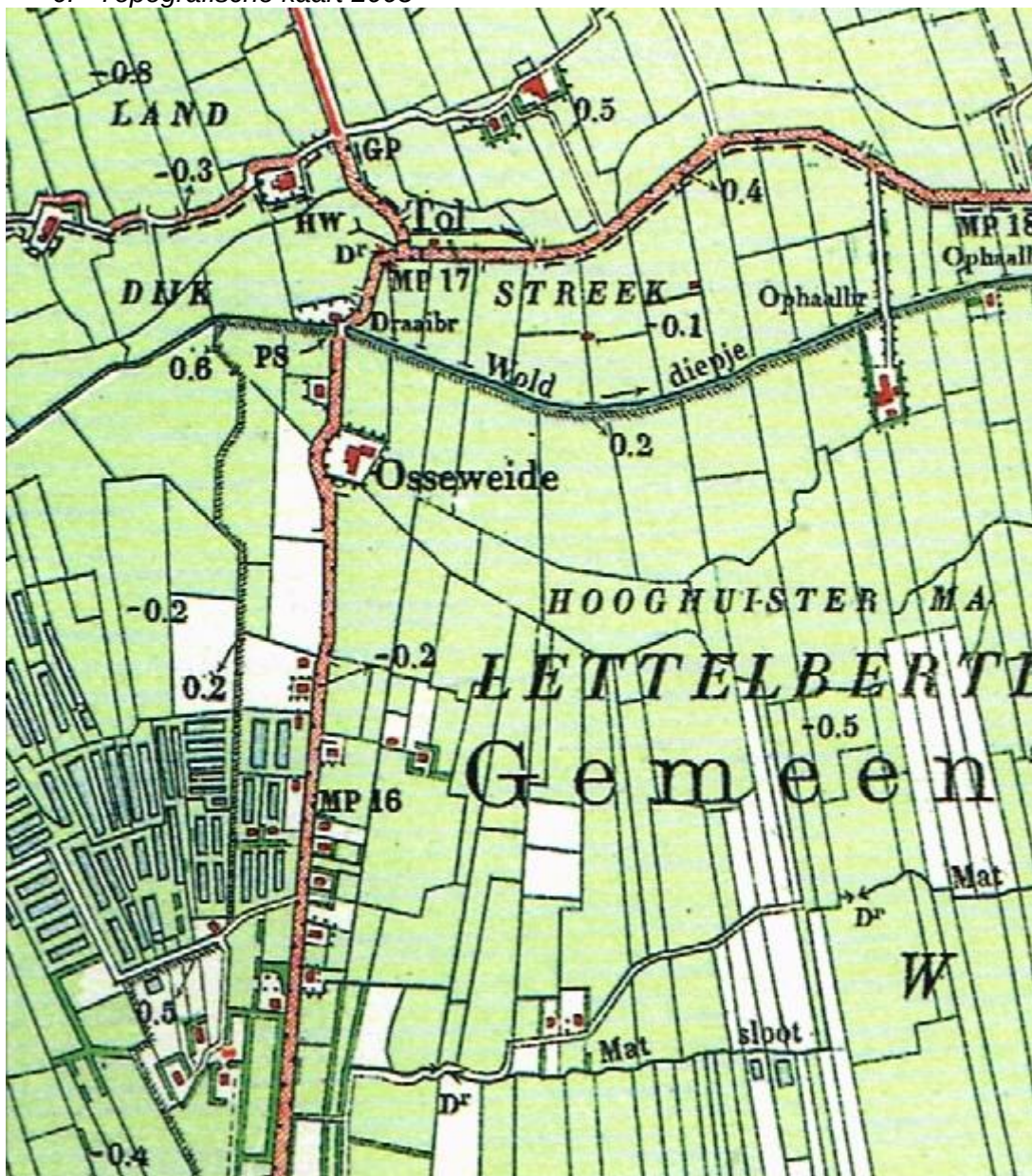
5. De waterhuishouding, Pasop-Matsloot

3. Landschap, natuur en cultuurhistorie

Op de historische kaart van 1905 is het petgaten gebied ten zuiden van perceel 1 nog duidelijk aangegeven. Het gebied, thans onderdeel van de Drie Polders, is in de dertigerjaren van de vorige eeuw in het kader van de werkverschaffing vergraven, dat wil zeggen men heeft getracht er bruikbare landbouwgrond van te maken. Hoogtecijfer aanduidingen geven aan dat ten noorden en ten zuiden van het oorspronkelijk stroomgebied van de Oude Riet het maaiveld in 1905 op zo ongeveer -0,2 á -0,3 m NAP ligt. Thans ligt het maaiveld aldaar ca. 40 cm lager, het geen een maaiveldzakking van ca. 4 á 5 mm per jaar heeft betekend. Het Wolddiepje (thans Matsloot) werd in 1905 benut voor lokaal transport over water er lagen draai- en ophaalbruggen ten behoeve van de bereikbaarheid over land. Westelijk en evenwijdig aan de Pasop was in 1905 nog een dijkje aanwezig, een waterscheiding tussen het petgatengebied en de Lettelberter molenpolder, thans onderdeel van de Drie-Polders.

6. Topografische kaart 2005

In het voorjaar van 2015 zijn op het perceel de planten en de vogels geïnventariseerd. Het resultaat hiervan is te vinden in bijlage 2. De vegetatie bestaat uit meerdere gras- en kruidensoorten. Grote vossenstaart, zachte dravik, gewone paardenbloem, pinksterbloem en veldzuring komen veel voor. Daarnaast heeft Matsloot verlaagde nattere stroken. Op deze delen van het perceel komt ook de dotterbloem en het waterkruiskruid voor. Op het land bij de *Matsloot* (Pasop) was het in mei, juni 2015 ongewenst stil. Geen van de grotere weidevogelsoorten liet zich zien of horen. Wel was waarschijnlijk zeker dat er enkele graspiepers hebben gebroed (waarnemingen van zingende en vanuit de verlaagde stroken opvliegende graspiepers van mei-juli 2015). Langs de Matsloot is de Kleine karekiet waargenomen.

4. Beheertype aanduiding

Het perceel 1 heeft in het Natuurplan, vigerend voor 2016, de aanduiding te ontwikkelen naar N 13.01 Vochtig weidevogelgrasland. Gezien het aantal aanwezige weidevogels in 2016 moet mogelijk op termijn de conclusie getrokken worden dat het gebied niet (meer) kan worden aangemerkt als weidevogelgebied. In die situatie zal mogelijk beheertype N12.02: kruiden- en faunarijk grasland en of deels beheertype N10.02: vochtige weide of hooiland nagestreefd worden.

5. Doelen

De Stichting Dotterbloem wenst de volgende natuurbeheerdoelen voor het perceel na te streven:

- a. Herstel en ontwikkeling van het oorspronkelijk natuur- en cultuurlandschap.
- b. Ontwikkelen van een weidevogelgebied met een diversiteit aan vogelsoorten waaronder de grutto en een voldoende dichtheid met meer dan 50 broedparen weidevogels per 100 ha, waarvan ten minste 10 grutto.
- c. Een 'natuurlijke' toegankelijkheid van het gebied, ten behoeve van het publiek (herkomst van het publiek lokaal, regionaal en of van daarbuiten) met buiten het broedseizoen van de weidevogels, toegang (het broedseizoen loopt van 1 maart tot 1 juli).
- d. Beheer van de percelen zodanig dat het natuurdoeltype genoemd in het provinciaal natuurbeleidsplan wordt gerealiseerd.

Hierbij staat extensief landbouwkundig beheer ten dienste van natuur, landschap, recreatie en toerisme.

6. Concretisering van de doelen

Een (in principe) goed weidevogelgrasland is vochtig (daardoor wormen bereikbaar), plaatselijk in het voorjaar nat, heeft in mei nog een niet-dichte grasvegetatie (in een dichte en hoge grasvegetatie kunnen kuikens niet lopen), kent open plekken (kaal of schaarse lage vegetatie), heeft een kruidenrijke begroeiing (dat levert insecten op als voedsel voor de vogels, inclusief de kuikens) en wordt bemest met ruige mest (ten bate van het leven van kleine beestjes op en in de bodem).

Voor wat betreft herstel van cultuurlandschap wordt een beeld, c.q. een situatie nagestreefd van een landschap, zoals deze was in de tijd rond 1900. Dit betekent:

- Een kleinschalige percelering met plas-dras greppels en of plas-dras plekken.
- Grasland waarvan een groot deel met een rustperiode van 1 april tot 15 juni en deels extensief (maximaal 3 gve per ha) beweide grasland met een gering bemestingsniveau.
- Voor wat betreft N tot maximaal 170 kg N per ha per jaar. Zoveel mogelijk in de vorm van storrijke vaste mest die in het voorjaar voor 1 april wordt opgebracht.

7. Beoogde eindsituatie en beheer

De beoogde eindsituatie betreft een vegetatie met een open structuur ook door plas-dras plekken met daarin kam-, reukgras en tal van kruiden. Er dienen tenminste 50 broedparen per 100 ha grasland voor te komen waarvan tenminste 10 grutto's.

Het beheer betreft het grasland en de waterhuishouding in het bijzonder de plas-dras delen in het perceel. Voor een voldoende plas-dras situatie, ook in een relatief droog voorjaar, is een waterinlaat vanuit de Matsloot noodzakelijk.

8. Beheervoorschriften in de pachtcontracten

Om de natuurdoelen te bereiken zijn in het pachtcontract de volgende voorschriften ten aanzien van maaien, weiden en bemesten geformuleerd.

N 13.01 Vochtig weidevogelgrasland

Beheereenheid: Pasop-Matsloot

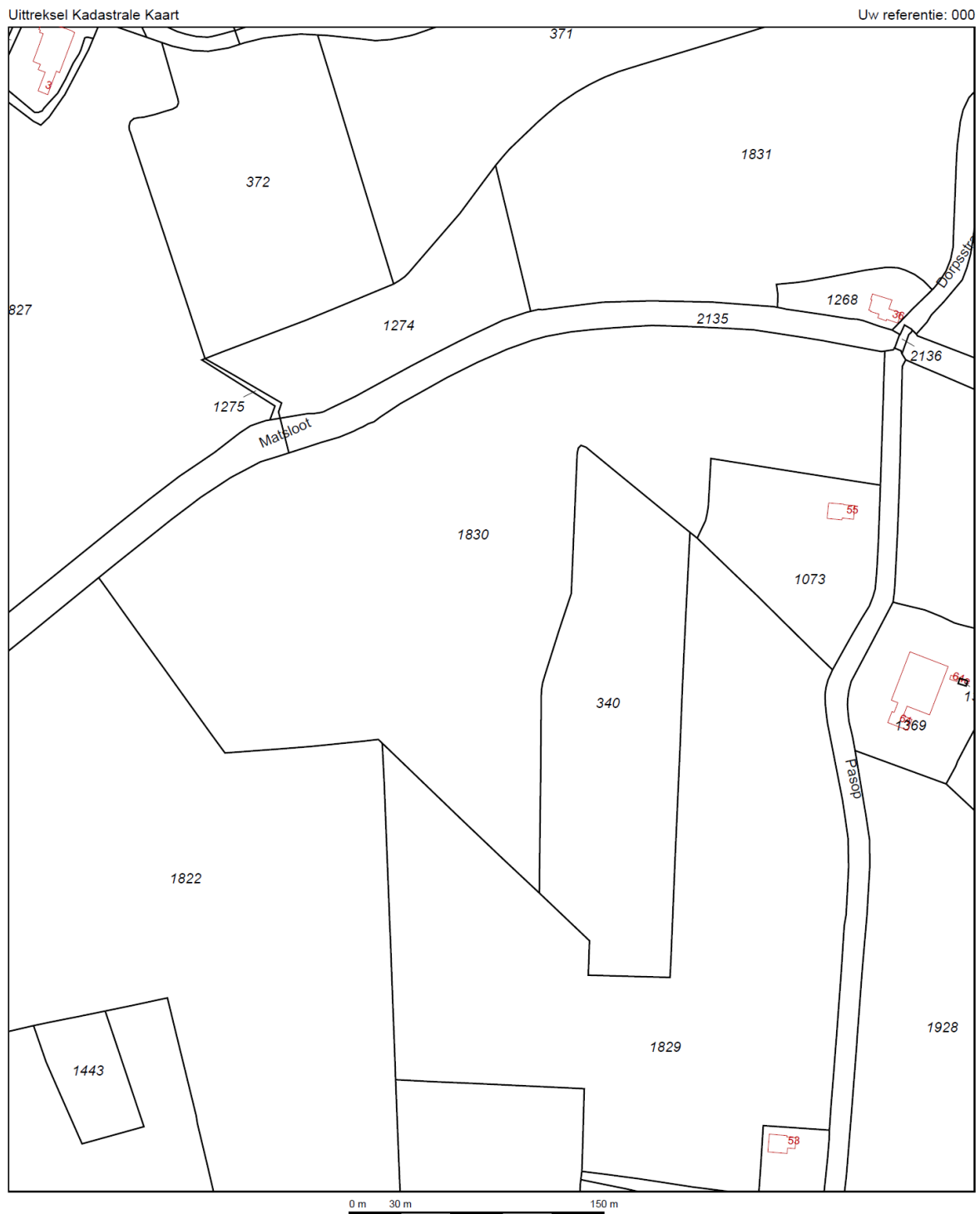
Beheer:

Maaien en beweiden:

- Er wordt een mozaïek van beheer gerealiseerd: met extensieve beweiding op 20 tot 30 % van de oppervlakte en diverse maaidata: 8, 15 en 22 juni op 65 tot 75 % van de oppervlakte en plas-dras op ca. 5 % van de oppervlakte.

Mest: Jaarlijks, voor 1 april, wordt bemest met vaste ruige stalmest 10 tot 20 ton per ha. Na 1 juli is 10 tot ca. 25 ton organische (drijf)mest toegestaan en bekalken voor zover nodig in verband met de pH. Jaarlijkse bemesting is toegestaan tot een maximum van 170 kg N/ha. Dit laatste is inclusief bemesting door beweiding.

Bijlage 1: kadastrale kaart, perceelnummer 1830

12345	Deze kaart is noordgericht	Schaal 1:3000	
25	Perceelnummer	Kadastrale gemeente	LEEK
	Huisnummer	Sectie	A
	Vastgestelde kadastrale grens	Perceel	1830
	Voorlopige kadastrale grens		
	Administratieve kadastrale grens		
	Bebouwing		
	Overige topografie		
Voor een eensluidend uittreksel, Apeldoorn, 13 juli 2016 De bewaarder van het kadaster en de openbare registers Aan dit uittreksel kunnen geen betrouwbare maten worden ontleend. De Dienst voor het kadaster en de openbare registers behoudt zich de intellectuele eigendomsrechten voor, waaronder het auteursrecht en het databankenrecht.			

Bijlage 2: Vegetatie kartering en waarneming van vogels Pasop-Matsloot

Bezoeken: 11 mei en 4 juni 2015; extra slootbezoek op 16 juli

Perceel 1, met meerdere **verlaagde greppelstroken**; noordoosthoek
begrasd door 4 pinken

Beheerpakket: Weidevogelgrasland

Niet verlaagde delen

	Code
Grassen/schijngrassen	
Engels raaigras	
Geknikte vossestaart	r
Gestreepte witbol	r
Gewoon reukgras	
Grote vossenstaart	d
Kropaar	
Pitrus	
Rietgras	r
Ruw beemdgras	
Zachte dravik	a
Kruiden	
Akkerdistel	
Echte koekoeksbloem	r
Fluitekruid	
Gewone hoornbloem	
Gewone paardenbloem	f
Grote weegbree	
Herderstasje	
Hondsdraf	
Kleine klaver	
Kluwenhoornbloem	
Kruipende boterbloem	lf
Krulzuring	
Madeliefje	r
Moerasrolklaver	
Pinksterbloem	f
Ridderzuring (bespoten)	
Rode klaver	o
Scherpe boterbloem	lf
Speerdistel	
Veenwortel	

Witte dovenetel	
Witte klaver	
Verlaagde stroken	
Grassen/schijngrassen	
Biezeknoppen	
Fioringras	
Geknikte vossestaart	
Gewone veldbies	
Gewoon reukgras	
Grote vossestaart (heel weinig t.o.v. de niet verlaagde delen)	
Mannagras	
Pitrus	
Kruiden	
Blaartrekkende boterbloem	
Dotterbloem	r
Echte koekoeksbloem	
Egelboterbloem	
Gewone brunel	
Grote ratelaar	
Kale jonker	
Kleine klaver	
Kruipende boterbloem (veel meer dan op de niet verlaagde delen)	
Moeras vergeet-mij-nietje	
Moeraswalstro	
Penningkruid	
Pinksterbloem	
Rode klaver (veel meer dan op de niet verlaagde delen)	
Scherpe boterbloem	
Slipbladige ooievaarsbek	
Vogelwikke	
Waterkruiskruid	o
Zomp vergeet-mij-nietje	
Sloten wz, zz en oz incl. oevers	
Grassen/schijngrassen	
Liesgras	
Oeverzegge	
Pitrus	
Riet	
Snavelzegge	
Tweerijige zegge	

Kruiden	
Algenflap	
Brede waterpest	A
Gele waterkers	
Grote egelskop	La
Grote waterweegbree	
Haarfonteinkruid	A
Holpijp	
Kikkerbeet	
Kleine watereppe	
Lidsteng	
Moeras vergeet-mij-nietje	
Penningkruid	
Pijlkruid	
Puntkroos	
Smalle waterpest	A
Veenwortel	
Waterpeper	
Waterzuring	
Witte waterkers	
Zomp vergeet-mij-nietje	
Zwanebloem	R
Opm. Bij de inrichting is op de verlaagde stroken (in 2009) hooi uitgespreid van het botanisch reservaat Oude Riet (SBB)	

Matsloot, p.1, verlaagde strook B, met boterbloemen, 4 juni 2015 (Leo Stockmann)

Waargenomen vogels Matsloot (Pasop)

Graspieper, 1 exemplaar zingend (11/5); 3 exemplaar afzonderlijk opvliegend vanuit verlaagde stroken (4/6); 1 paartje (4/6)

Visdiefje, boven de Matsloot (11/5)

Graspieper, zingend (16/7)

Weidevogels als Grutto en Tureluur niet waargenomen op 11/5 en 4/6, hoewel het land er wel toe geschikt lijkt.

Bijlage 3: Betekenis van de symbolen vegetatieschaal van Tansley

symbool	abundantie en frequentie	numerieke transformatie
s	<i>sporadic, sparse</i> , de soort is zeer zeldzaam, slechts enkele exemplaren aanwezig	1
r	<i>rare</i> , de soort is zeldzaam	2
o	<i>occasional</i> , de soort wordt zo nu en dan aangetroffen en is verspreid aanwezig	3
lf	<i>local frequent</i> , plaatselijk frequent	4
f	<i>frequent</i> , de soort wordt frequent aangetroffen en is vrij talrijk	5
la	<i>local abundant</i> , plaatselijk talrijk	6
a	<i>abundant</i> , de soort is talrijk, veel aanwezig maar nooit (co-)dominant	7
ld	<i>local dominant</i> , plaatselijk overheersend	8
c(od) d	<i>codominant</i> , de soort is overheersend samen met andere soorten <i>dominant</i> , de soort is overheersend	9

De code **l** = *local* (plaatselijk) wordt gebruikt in combinatie met andere codes.

Bron: Wikipedia, https://nl.wikipedia.org/wiki/Vegetatieschaal_van_Tansley